

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ПНЗПО «Київський інститут
післядипломної педагогічної освіти»

К.О. Кушдавлатова
28.04.2023 р.

ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Сучасний
вчитель: професійне вигорання, саморозвиток та педагогічна
майстерність»

Розробник(и): ПНЗПО «Київський Інститут післядипломної педагогічної освіти», ЄДРПОУ 44345732

Рецензент(и): Директор ПНЗПО «Київський інститут післядипломної педагогічної освіти» Кушдавлатова К.О.

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми – Професія вчителя є однією з найбільш емоційно насичених. Вміння дбати про себе, постійно вчитися та бути в ресурсі є основою якісного викладання.

Цільова група: Педагогічні працівники всіх категорій та спеціальностей.

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06-1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми – Програма має модульну структуру та реалізується у вигляді окремих освітніх циклів. У межах одного освітнього циклу слухач обирає одну або кілька тем відповідно до власних освітніх потреб. Кожна тема є логічно завершеним освітнім компонентом та може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг підвищення кваліфікації в межах одного циклу формується шляхом накопичення обраних тем і становить від 2 до 30 годин. Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Мета підвищення кваліфікації – Системна підтримка професійного та особистісного зростання сучасного педагога.

Завдання підвищення кваліфікації:

- Опанування технік профілактики емоційного вигорання
- Розвиток навичок публічного виступу та ораторського мистецтва
- Вивчення інструментів створення власного освітнього бренду
- Формування навичок безперервного навчання (Lifelong learning)

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- професійна рефлексія
- самоосвітня компетентність

- психологічна стійкість
- педагогічне лідерство

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Вчителі зможуть збалансувати роботу та особисте життя, підвищать свою впевненість та стануть натхненниками для учнів і колег.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації - Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проєктній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації - Сертифікат або свідоцтво про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЄКТС відповідно до вимог законодавства

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчально-тематичний план відображає перелік можливих курсів (тем), що реалізуються в межах програми. Проходження всіх тем, наведених у плані, не є обов'язковим. Кожна тема є окремим освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно.

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
1	Вдосконалення емоційного інтелекту учнів для стабільної атмосфери навчання. Навички спілкування вчителя у воєнний стан.	1	1-29	2-30
2	Мотивуючі активності під час онлайн навчання. Родзинки дистанційних уроків.	1	1-29	2-30
3	Особливості використання технічних засобів навчання та нестандартного обладнання на уроках фізичної культури	1	1-29	2-30
4	Стендова доповідь як ресурс навчання	1	1-29	2-30
5	Ефективні онлайн інструменти для створення дидактичних вправ в освітньому процесі	1	1-29	2-30
6	Інклюзія в НУШ. Дидактичні матеріали вчителя-предметника.	1	1-29	2-30
7	Активізація та підтримка потенціалу учнів на уроках. Методи інтегративної арт-терапії.	1	1-29	2-30
8	TED-презентація: особливості створення, підготовки, секрети успішного виступу	1	1-29	2-30
9	Передумови успішної атестації вчителя. Чек-лист педагога, що атестується	1	1-29	2-30
10	Формування дружніх відносин в класному середовищі. Ефективне навчання через довіру до особистості вчителя.	1	1-29	2-30
11	Інтерактивні технології для розвитку креативності на уроках. Інформаційно-цифрова компетентність педагога.	1	1-29	2-30
12	Психологічний супровід учителів та батьків щодо оцінювання учнів. Методи якісного інтерпретування результатів навчання учнів.	1	1-29	2-30
13	Особливості в навчанні покоління Центеніалів.	1	1-29	2-30
14	Робота з причинами виникнення агресії в дітей з ООП	1	1-29	2-30

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
15	Відповідальна робота педагога з учнями та батьками. Допомога у правильному інтерпретуванні результатів навчання.	1	1-29	2-30
16	Розвиток критичного мислення та медіаграмотності учасників освітнього процесу.	1	1-29	2-30
17	Цифрові лайфхаки для якісного уроку інформатики в 5-6 класах НУШ у дистанційному та змішаному форматі	1	1-29	2-30
18	Освітні втрати учнів: як виміряти і що робити далі	1	1-29	2-30
19	Організація пришкільних літніх таборів у навчальних закладах	1	1-29	2-30
20	Позитивне мислення як запорука формування зрілої особистості. Позитивний підхід і мотивація у роботі педагога.	1	1-29	2-30
21	Особливості ціннісно-орієнтованого освітнього процесу	1	1-29	2-30
22	Як надолужити пропущене. Допомога учням, які пропустили навчання через воєнний стан.	1	1-29	2-30
23	Освіта в умовах воєнного стану. Позитивний підхід і мотивація у роботі педагога.	1	1-29	2-30
24	Формування громадянських цінностей та норм поведінки учнів у сучасному освітньому просторі.	1	1-29	2-30
25	Перехід дитини з ООП у новий клас чи школу	1	1-29	2-30
26	Створення безпечного інклюзивного середовища для навчання. Підтримка дітей з ООП в освітньому процесі.	1	1-29	2-30
27	Інтеграція та адаптація внутрішньо переміщених учнів у ЗЗСО	1	1-29	2-30
28	Підтримка та мотивація у роботі з дітьми з ООП. Створення безпечного середовища.	1	1-29	2-30
29	Створення безпечних умов для інтеграції та адаптації ВПО у закладі освіти.	1	1-29	2-30
30	Тренер творчих станів: зміна рольової моделі педагога в контексті сьогодення	1	1-29	2-30
31	Самоосвіта та професійне зростання сучасного педагога	1	1-29	2-30
32	Розвиток м'яких навичок soft skills у процесі самоосвіти та їх вплив на професійний розвиток Педагога.	1	1-29	2-30
33	Методи формування авторитету педагога в умовах сьогодення. Практичні поради для самореалізації нової рольової моделі педагога в закладі освіти.	1	1-29	2-30
34	Наскрізний процес виховання у НУШ	1	1-29	2-30
35	Трансформація професійних ролей сучасного вчителя: ментор, фасилітатор, тьютор	1	1-29	2-30
36	Інтеграція ціннісних аспектів у навчальний процес Нової української школи: стратегії та практичні рекомендації.	1	1-29	2-30

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
37	Завершення навчального року: підсумки і плани	1	1-29	2-30
38	Розвиток командотворення на шкільному уроці	1	1-29	2-30
39	Від "я" до "ми": методики розвитку командного духу серед учнів	1	1-29	2-30
40	Розвиток креативності як компонент уроку	1	1-29	2-30
41	Уроки, на яких думають і говорять: розвиток креативності та комунікації в класі.	1	1-29	2-30

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Тема 1. Вдосконалення емоційного інтелекту учнів для стабільної атмосфери навчання. Навички спілкування вчителя у воєнний стан.

Ключові питання теми: Сучасний освітній процес відбувається в кризових умовах воєнного часу й висуває до освітян не лише класичний перелік фахових вимог для ефективної взаємодії між учасниками освітнього процесу, а й потребує знань, умінь і навичок у галузі психології. Психоемоційні реакції як на гострий, так і на короткотривалий стрес, проживання травми можуть негативно впливати на фізичне й ментальне здоров'я учнів, погіршувати їх когнітивні здібності. Засвоєння освітянами методів і прийомів кризової психології і можливість їх інтеграції в освітній процес допоможуть педагогам створити безпечне й екологічне освітнє середовище, допомогти учням впоратись із психологічними негараздами та зробити навчання відповідним до викликів часу. Здобуті навички саморегуляції стануть профілактикою зниження емоційного ресурсу в процесі надання психологічної допомоги учням.

Тема 2. Мотивуючі активності під час онлайн навчання. Родзинки дистанційних уроків.

Ключові питання теми: Із запровадженням воєнного стану багато шкіл надають освітні послуги із використанням технологій дистанційного навчання. Наразі відчутна потреба у виборі цікавих активностей під час онлайн-уроків.

Тема 3. Особливості використання технічних засобів навчання та нестандартного обладнання на уроках фізичної культури

Ключові питання теми: Зміст типової освітньої програми враховує особливості професійної діяльності педагогічного працівника в умовах запровадження змішаного навчання і визначається: вимогами суспільства знань щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми стандартами, вимогами до компетентностей педагогічних працівників. Зміст програми має практичну спрямованість і охоплює: теоретичну, практичну практико-орієнтовану і ресурсну методичну складові підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Тема 4. Стендова доповідь як ресурс навчання

Ключові питання теми: Стендова доповідь - поняття і структура. Вимоги до оформлення. Інструменти створення.

Тема 5. Ефективні онлайн інструменти для створення дидактичних вправ в освітньому процесі

Ключові питання теми: Сучасний вчитель бажає максимально отримати практичних знань та умінь, чіткого зрозумілого алгоритму роботи з сучасними онлайн інструментами, зокрема освоїти інструментарій хмарини слів, спільних документів віртуальних дошок та розглянути перспективи їх використання для створення дидактичних вправ в освітньому процесі в умовах змішаного навчання

Тема 6. Інклюзія в НУШ. Дидактичні матеріали вчителя-предметника.

Ключові питання теми: На жаль, ще більшість педагогів не готові працювати з дітьми з особливими освітніми потребами, або не мають чіткого інструментарію, як саме працювати на своєму уроці з даного предмету.

Тема 7. Активація та підтримка потенціалу учнів на уроках. Методи інтегративної арт-терапії.

Ключові питання теми: Флористична символіка завжди посідала особливе значення в культурі нашого народу, оспівана поетами і письменниками. Арт-терапія вдало поєднує в собі ресурси творчості і ресурси природи. Знайомство з методами інтегративної арт-терапії дає змогу розширити інструменти для підтримки власного життєвого потенціалу.

Тема 8. TED-презентація: особливості створення, підготовки, секрети успішного виступу

Ключові питання теми: Технологія створення TED-презентації. Особливості підготовки до виступу. Секрети успішної презентації.

Тема 9. Передумови успішної атестації вчителя. Чек-лист педагога, що атестується

Ключові питання теми: 1. Положення про атестацію педагогічних працівників 2. Нове Положення про атестацію педагогічних працівників: було - стало 3. Сертифікація педагогів 4. Чек-лист педагога, що атестується

Тема 10. Формування дружніх відносин в класному середовищі. Ефективне навчання через довіру до особистості вчителя.

Ключові питання теми: Сучасна освітня система сповнена викликів та непередбачуваних ситуацій, що можуть виникати як при викладанні онлайн, так і при безпосередній роботі з учнями в класі. Жодна з цих форм роботи немає переваг над іншою. Та останніми роками все актуальнішою стає взаємодія вчителя та учня безпосередньо в класному середовищі. Зміст виступу спрямований на ті методи та прийоми, що сприятимуть покращенню робочої атмосфери в класі та підвищенню ефективності навчання через довіру до особистості вчителя.

Тема 11. Інтерактивні технології для розвитку креативності на уроках. Інформаційно-цифрова компетентність педагога.

Ключові питання теми: Учасник/учасниця вебінару усвідомить різницю між дивергентним та конвергентним мисленням. Навчиться за допомогою інтерактивних форм роботи розвивати оригінальність мислительної діяльності. Отримає "ключі" до формули креативності. Прослухає, що потрібно врахувати учителям, аби стимулювати креативне мислення учнів.

Тема 12. Психологічний супровід учителів та батьків щодо оцінювання учнів. Методи якісного інтерпретування результатів навчання учнів.

Ключові питання теми: Тема оцінювання учнів актуальна протягом усього навчального процесу. Кожен коментар, що супроводжує оцінку,

впливає на мотивацію та поведінку учнів. Елементи відповідального спілкування та вміння правильно інтерпретувати результати навчання здатні покращити якість навчального процесу загалом

Тема 13. Особливості в навчанні покоління Центеніалів.

Ключові питання теми: Аналіз особливостей дітей покоління Зумерів, систематизація рекомендацій зарубіжних і вітчизняних науковців щодо ефективної роботи з такими дітьми в навчанні, вихованні й соціалізації.

Тема 14. Робота з причинами виникнення агресії в дітей з ООП

Ключові питання теми: 1. Створення безпечного інклюзивного середовища 2. Причини виникнення агресії у дітей з ООП 3. Методи боротьби з агресією в дітей з ООП

Тема 15. Відповідальна робота педагога з учнями та батьками. Допомога у правильному інтерпретуванні результатів навчання.

Ключові питання теми: Тема оцінювання учнів актуальна протягом усього навчального процесу. Кожен коментар, що супроводжує оцінку, впливає на мотивацію та поведінку учнів. Елементи відповідального спілкування та вміння правильно інтерпретувати результати навчання здатні покращити якість навчального процесу загалом

Тема 16. Розвиток критичного мислення та медіаграмотності учасників освітнього процесу.

Ключові питання теми: актуальність та важливість розвитку медіаграмотності та критичного мислення зумовлена тим, що сучасний медіапростір створює нову дійсність, що робить інформацію доступною для великого загалу користувачів. Саме тому в лекції акцентується увага на важливості розвитку інфомедійної грамотності та формування навичок свідомого сприйняття інформації.

Тема 17. Цифрові лайфхаки для якісного уроку інформатики в 5-6 класах НУШ у дистанційному та змішаному форматі

Ключові питання теми: Виступ включає у себе короткий огляд основних підходів до викладання інформатики за концепцією НУШ, методичні аспекти впровадження елементів змішаного та дистанційного навчання, методику використання різних цифрових інструментів та платформ для відповідних етапів уроку.

Тема 18. Освітні втрати учнів: як виміряти і що робити далі

Ключові питання теми: Освітніх втрат під час воєнного стану уникнути неможливо. Проте пропущені школярами теми не можна просто залишати, їх необхідно ідентифікувати й компенсувати. У цей складний час освітні втрати мають практично всі діти шкільного віку, де б вони не перебували. Під час тренінгу обговоримо поняття 'освітня втрата', розглянемо її причини та особливості. Також зосередимось на оцінюванні втрат, підтримці та репетиторстві, щоб забезпечити досягнення мінімального рівня знань. Поговоримо про розробку та реалізацію стратегії програми вимірювання та компенсації освітніх втрат

Тема 19. Організація пришкільних літніх таборів у навчальних закладах

Ключові питання теми: Під час тренінгу поговоримо про діяльність пришкільного літнього табору: як спланувати роботу, з чого почати, як реалізувати право кожної дитини на повноцінний відпочинок, оздоровлення, забезпечення змістовного дозвілля, задоволення інтересів і духовних запитів відповідно до індивідуальних потреб в літній канікулярний час. Розглянемо конкретні кейси для успішної реалізації табору

Тема 20. Позитивне мислення як запорука формування зрілої особистості. Позитивний підхід і мотивація у роботі педагога.

Ключові питання теми: Сучасна школа відчуває потребу в отриманні нових знань і умінь, чітких зрозумілих алгоритмів роботи, що дають змогу формувати позитивне мислення і мислення зростання.

Тема 21. Особливості ціннісно-орієнтованого освітнього процесу

Ключові питання теми: Коли ми передаємо знання, то разом з ними передаємо культуру та цінності. Дуже важливо розуміти, що усе, що відбувається з дітьми зараз, матиме продовження у майбутньому. Саме тому, дбаючи про знання, маємо подбати про цінності, що формуються у дітей протягом шкільного періоду їхнього життя

Тема 22. Як надолужити пропущене. Допомога учням, які пропустили навчання через воєнний стан.

Ключові питання теми: Освітніх втрат під час воєнного стану уникнути неможливо. Проте пропущені школярами теми не можна просто залишати, їх необхідно ідентифікувати й компенсувати. У цей складний час освітні втрати мають практично всі діти шкільного віку, де б вони не перебували. Під час тренінгу обговоримо поняття 'освітня втрата', розглянемо її причини та особливості. Також зосередимося на оцінюванні втрат, підтримці та репетиторстві, щоб забезпечити досягнення мінімального рівня знань. Поговоримо про розробку та реалізацію стратегії програми вимірювання та компенсації освітніх втрат

Тема 23. Освіта в умовах воєнного стану. Позитивний підхід і мотивація у роботі педагога.

Ключові питання теми: Сучасна школа відчуває потребу в отриманні нових знань і умінь, чітких зрозумілих алгоритмів роботи, що дають змогу формувати позитивне мислення і мислення зростання.

Тема 24. Формування громадянських цінностей та норм поведінки учнів у сучасному освітньому просторі.

Ключові питання теми: Коли ми передаємо знання, то разом з ними передаємо культуру та цінності. Дуже важливо розуміти, що усе, що відбувається з дітьми зараз, матиме продовження у майбутньому. Саме тому, дбаючи про знання, маємо подбати про цінності, що формуються у дітей протягом шкільного періоду їхнього життя

Тема 25. Перехід дитини з ООП у новий клас чи школу

Ключові питання теми: 1. Створення безпечного інклюзивного середовища 2. Підтримка дітей з ООП в освітньому процесі при переході в новий клас чи школу, зокрема у випадку внутрішнього переміщення

Тема 26. Створення безпечного інклюзивного середовища для навчання. Підтримка дітей з ООП в освітньому процесі.

Ключові питання теми: 1. Створення безпечного інклюзивного середовища 2. Підтримка дітей з ООП в освітньому процесі

Тема 27. Інтеграція та адаптація внутрішньо переміщених учнів у ЗЗСО

Ключові питання теми: - Проекти МГО 'Інститут суспільних ініціатив' для кращої інтеграції та адаптації дітей-ВПО - Оріяна+ - Удома - Арена Знань - WoMentor - Перша домедична допомога

Тема 28. Підтримка та мотивація у роботі з дітьми з ООП. Створення безпечного середовища.

Ключові питання теми: Сучасна школа відчуває потребу у створенні безпечного середовища для учнів, які мають складнощі та освітні

проблеми у навчанні, у побудові чітких алгоритмів роботи та підтримки учнів

Тема 29. Створення безпечних умов для інтеграції та адаптації ВПО у закладі освіти.

Ключові питання теми: - Проекти МГО 'Інститут суспільних ініціатив' для кращої інтеграції та адаптації дітей-ВПО - Оріяна+ - Удома - Арена Знань - WoMentor - Перша домедична допомога

Тема 30. Тренер творчих станів: зміна рольової моделі педагога в контексті сьогодення

Ключові питання теми: Проблематика: соціальна дистанція між школою та суспільством. На сьогодні школа - це все ще місце, де вчать правильно писати, говорити, лічити і читати. Навіть усвідомлюючи, що зміна підходів вкрай необхідна, вчителям важко переформатуватися в роль того, хто створює можливості для розвитку учнів і розкриває їхні сильні сторони. Чому? Вчитель боїться критики з боку адміністрації, батьків та самих учнів, адже довіра суспільства до школи дуже низька. Програма націлена на знайомство з новими підходами і основними складовими, які допоможуть ці підходи реалізовувати.

Тема 31. Самоосвіта та професійне зростання сучасного педагога

Ключові питання теми: Лише той має право учити інших, хто постійно навчається і розвивається сам. Сучасний успішний педагог постійно підвищує педагогічну кваліфікацію, розвиває свої уміння та навички, розширює кругозір та самовдосконалює професійну майстерність, тримає руку на пульсі технологічних новинок, іде у ногу з часом та знайомиться з інтерактивними технологіями.

Тема 32. Розвиток м'яких навичок soft skills у процесі самоосвіти та їх вплив на професійний розвиток Педагога.

Ключові питання теми: Лише той має право учити інших, хто постійно навчається і розвивається сам. Сучасний успішний педагог постійно підвищує педагогічну кваліфікацію, розвиває свої уміння та навички, розширює кругозір та самовдосконалює професійну майстерність, тримає руку на пульсі технологічних новинок, іде у ногу з часом та знайомиться з інтерактивними технологіями.

Тема 33. Методи формування авторитету педагога в умовах сьогодення. Практичні поради для самореалізації нової рольової моделі педагога в закладі освіти.

Ключові питання теми: Проблематика: соціальна дистанція між школою та суспільством. На сьогодні школа - це все ще місце, де вчать правильно писати, говорити, лічити і читати. Навіть усвідомлюючи, що зміна підходів вкрай необхідна, вчителям важко переформатуватися в роль того, хто створює можливості для розвитку учнів і розкриває їхні сильні сторони. Чому? Вчитель боїться критики з боку адміністрації, батьків та самих учнів, адже довіра суспільства до школи дуже низька. Програма націлена на знайомство з новими підходами і основними складовими, які допоможуть ці підходи реалізовувати.

Тема 34. Наскрізнний процес виховання у НУШ

Ключові питання теми: Виховання на цінностях згідно з концепцією НУШ. Особливості наскрізного виховного процесу.

Тема 35. Трансформація професійних ролей сучасного вчителя: ментор, фасилітатор, тьютор

Ключові питання теми: Зміни неминучі, і це точно про освітнє середовище. Тому єдиний спосіб залишатись «в потоці», або навіть управляти цією «хвилею змін» це змінюватись теж, вдосконалюватись, не

боятись збагачувати свою педагогічну рутину новими навичками і вміннями. Розглянемо Теоретичний блок про нові ролі сучасного вчителя, продиктовані вимогами часу, темпу життя та реалій сьогодення. Власний досвід інтеграції елементів менторства та фасилітації у навчальний процес.

Тема 36. Інтеграція ціннісних аспектів у навчальний процес Нової української школи: стратегії та практичні рекомендації.

Ключові питання теми: Виховання на цінностях згідно з концепцією НУШ. Особливості наскрізного виховного процесу.

Тема 37. Завершення навчального року: підсумки і плани

Ключові питання теми: - підведення підсумків: очікування та реалії - універсальний план - елементи реального плану - план заради якості, а не кількості

Тема 38. Розвиток командотворення на шкільному уроці

Ключові питання теми: Сучасний підхід в освітні вимагає збалансованого поєднання академічних та неакадемічних компонентів. Розвиток командотворення є актуальною м'якою навичкою для сучасного учня й сприяє формуванню лідерських якостей

Тема 39. Від “я” до “ми”: методики розвитку командного духу серед учнів

Ключові питання теми: Сучасний підхід в освітні вимагає збалансованого поєднання академічних та неакадемічних компонентів. Розвиток командотворення є актуальною м'якою навичкою для сучасного учня й сприяє формуванню лідерських якостей

Тема 40. Розвиток креативності як компонент уроку

Ключові питання теми: Ефективні методики розвитку м'яких навичок, зокрема розвитку креативності, на уроці, інтеграції креативності в структуру уроку

Тема 41. Уроки, на яких думають і говорять: розвиток креативності та комунікації в класі.

Ключові питання теми: Ефективні методики розвитку м'яких навичок, зокрема розвитку креативності, на уроці, інтеграції креативності в структуру уроку

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти

13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Айві А. Цілеспрямоване інтерв'ювання і консультування: сприяння розвитку клієнта. Пер. з англ. Київ.: Сфера, 1998. 342 с.
2. Барна І.В. Біологія. Методика розв'язування задач: Навчальний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 216 с.
3. Бех І. Д. Рефлексія у духовному «Я» особистості. Рідна школа. 2011. №8-9.
4. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: [монографія]. Київ : Атіка, 2008. 684 с.
5. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О., Ліннік О. О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. 2-ге видання, перероб. і доп. Київ, Державна служба якості освіти, 2021. 350 с.
6. Величко Л.П. Інтегративні завдання на основі синхроністичної таблиці / Біологія і хімія в рідній шк. 2017. №5. С. 29-32.
7. Використання ігрових технологій під час вивчення біології / Уклад. К.М. Задорожний. Харків: Вид. група «Основа», 2010. 141 с.
8. Використання Kahoot у навчально-виховному процесі: веб-сайт. URL: <https://bit.ly/3Vmanig>
9. Від керівника до лідера : практичні поради для 57 директорів шкіл та керівників відділів освіти / Анна Уварова, Поліна Гоч. - Київ : Центр інноваційної освіти «Про.Світ», 2019. - 60 с. - URL : <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/521/12,2019.pdf>
10. Вознюк О. В., Дубасенюк О. В. Цільові орієнтири розвитку особистості у системі освіти: інтегративний підхід: [монографія]. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 684 с.
11. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П., Сущенко І.М. Критичне мислення: як цьому навчати: наук.-метод. посіб. / За наук. ред. О.І.Пометун. Харків, 2007. 190 с.
12. Вчимося вчитися та критично мислити. Нестандартні завдання за темами тижнів до курсу «Я досліджую світ». 1 клас. / авт. - упоряд. Н.В.Маценко, Н.В.Свір. Харків : вид. група «Основа», 2019. 133 с.
13. Галузяк В. М. Рефлексія у структурі особистісно-професійної зрілості вчителя. Теорія і практика управління соціальними системами. Щоквартальний наук.-практ. журнал. Харків : НТУ «ХПІ». 2008. №4. С. 17-25.
14. Головань М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. Вища освіта України. № 3. 2008. С. 23-30.
15. Головань М.С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. Вища освіта України. № 3. 2008. С. 23-30.
16. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2022. 512 с. (Серія «Саморозвиток»).
17. Гусак В.М. Нові ролі педагога у контексті реформ сучасної української школи. Матеріали Науково-практичної конференції «Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ». URL: <http://conf.zipro.net.ua/?p=79>
18. Даниленко Л.І. Вивчення фізичних явищ у живій природі у процесі викладання курсу біології: навч.- методичний посібник / Л.І. Даниленко. Черкаси: Редакційно-видавничий відділ Черкаського ОІПОПП, 2010. 110 с.
19. Даниленко Л.І. Інтеграція знань у профільному навчанні біології (10-11 класи): навч.-метод. посібник / Л.І. Даниленко. Черкаси: ЧОІПОПП,

2014. 72 с.

20. Даниленко Л.І. Національно-патріотичне виховання учнів на уроках біології: метод. посібник / Л.І. Даниленко, С.О. Гончаренко, Т.В. Громова та ін. Черкаси: КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2017. 79 с.
21. Данило Косенко. Як створити шкільний простір, що мотивуватиме учнів навчатися. URL: <https://bit.ly/3kM3eY4>
22. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
23. Державний стандарт початкової освіти : постанова КМУ від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови КМУ від 24.07.2019 №688). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF>
24. Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» : Постанова КМУ від 04.04.2018 № 237 (зі змінами від 05.07.2024 №796). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/237-2018-%D0%BF#Text>
25. Ділова активність. Методичний посібник з дидактичним наповненням для вчителів, вихователів, класних керівників (загальний ресурс) / За заг. Ред.. Павла Гнуса. Львів. 2001. 192 с.
26. Діти та війна. Навчання технік зцілення /Патрік Сміт, Атле Дирегров, Вільям Юле. Львів: Галицька Видавнича Спілка, 2022. 108 с.
27. Доброго ранку! Ми раді, що ви тут! Посібник для педагогів про проведення ранкових зустрічей. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2016. 52 с.
28. Досліджуємо світ цікаво : збірник дидактичних матеріалів до навчальних тижнів курсу «Я досліджую світ» за типовою освітньою програмою, розробленою авторським колективом під керівництвом Р.Шияна / авт.-уклад. Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 204 с.
29. Дуткевич Т.В. Техніка управлінської діяльності в закладі освіти. Київ: КНТ, 2020. 194 с.
30. Екстрена медична допомога / За ред. Г.Г. Роштіна. Київ: Поліграф. книга, 2009. 138 с.
31. Європейське мовне портфоліо (методичний посібник). URL: <http://surl.li/eakzd>
32. Збірник документів по організації позашкільної освіти. Київ. 2002. 444с.
33. Зеленська Л. Д. Мовно-комунікативна компетентність учителя-коуча, ментора, тьютора, фасилітатора (на прикладі програми «Освітологія»). Молодь і ринок. № 9(195). 2021 С. 16-20. 28.
34. Зубенко Л. Г., Немцов В. Д. Культура ділового спілкування : навч. посіб. Київ: «Ексоб», 2002. 200 с.
35. Зцілення травм війни: психосоціальний аспект / автор-упор. Т. Артеменко. Черкаси: КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2022. 80 с. URL: <http://oirorpp.ed-sp.net/?q=node/76861>
36. Ілліна О. В. Проблема вмінь, необхідних для організаторської діяльності вчителя, в історії педагогічної думки. Вісник Житомирського державного педагогічного університету. 2018. № 24. С. 63-66.
37. Інновації, що приносять результат / упоряд. Т. М. Загорулько. Харків : Основа, 2016. 158 с.
38. Керівництво з проведення інтерв'їзій та суперв'їзій / автор-упорядник Т. Артеменко. Черкаси, КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2021. 42 с. URL: <https://cutt.ly/dEUkz1u>
39. Кобинець Я. Підходи Нової української школи, або Шлях до дитячого серця. URL: <https://bit.ly/3Fjy05x>. Дата перегляду: 30.11.2022.
40. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст.458.
41. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI.

Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, №34-35, ст. 458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>

42. Козира В.М. Технологія розвитку критичного мислення у навчальному процесі: навч.-метод. посіб. для вчителів. Тернопіль: ТОКІППО, 2017. 60 с.
43. Козлова О.М., Сорокіна О.С., Чамата С.О. Стереометрія в старшій школі: навч.-метод. посіб. для вчителів. Черкаси: ОІПОПП, 2012. 72 с.
44. Конституція України. Основний закон. Київ, 1996.
45. Концепція «Нова українська школа. (2016, 27 жовтня). URL: <https://bit.ly/3FfTyQo>
46. Копосов П. Нова українська школа : дидактичні особливості організації навчально-ігрової діяльності учнів 1-2 класів : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Фабула», 2021. 160 с.
47. Костюк А. В. (2014). Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. Науковий вісник Херсонського державного університету, 2014. № 2. С. 85-89.
48. Котлер Ф. Стратегічний маркетинг для навчальних закладів / Ф. Котлер, Карен Ф. А. Фокс ; пер. с англ. Київ : УАМ, Вид. Хімджест, 2011. 580 с.
49. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту/ навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 423 с.
50. Кубрак О. В. Етика ділового повсякденного спілкування. Суми : ВТД «Університетська книга», 2002. 208 с.
51. Литвиненко Г., Клясен Н. Управління проектами: сутність та особливості застосування в освіті. Рідна школа. 2017. №11-12. С. 39-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2017_11-12_9
52. Лідерство у діяльності керівника освітньої організації І О. І. Бондарчук, О. О. Нежинська : спецкурс для слухачів очно-дистанційної форми навчання в системі післядипломної педагогічної освіти. - Київ, 2017. - 36 с. - URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/7154283886.pdf>
53. Лук'янова Л. Б. та ін. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.
54. Лук'янова Л.Б. та ін. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади: [монографія]. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.
55. Макаренко В.М., Туманцова О.О. Як опанувати технологію формування критичного мислення. Харків : Вид. група «Основа», 2008. 320 с.
56. Мартинець Л. А. Управління професійним розвитком учителів : навч.-метод. посіб. / Л. А. Мартинець. - Вінниця : ДонНУ, 2016. - 87 с. Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності: стандарти та рекомендації. - URL : <https://cutt.lv/prnvgJh>
57. Матюха Г. В., Салло Ю. В. Організація групової роботи на уроках англійської мови. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2013. С. 271-274.
58. Машовець М.А., Науменко М.С. Особливості емоційно-ціннісного спілкування в сучасній українській сім'ї. Молодий вчений. 2018. № 8.1 (60.1). С. 80 – 84.
59. Менеджмент та маркетинг в сучасних освітніх організаціях: колект. навч. посіб. / Авт. колектив: за ред. З.В. Рябової. - Київ : НАПН України, Ун-т менедж. освіти, 2021.-273 с.
60. Методичні рекомендації для закладів загальної середньої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. - К., 2021. - URL : <https://academiq.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/Metodychni-rekomen-datsiyi-dlva-serednih-shkil-l-Lpdf~>
61. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в школах у 2022/2023 навчальному році / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL: <https://bit.ly/3VVI00D>
62. Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти : наказ МОНУ від 13.07.2021 №813. URL: <http://surl.li/dyrzc>
63. Мірошник О. Г. Професійно-педагогічна рефлексія у вимірах основних сфер професійної активності вчителя. Психологія і особистість. 2015.

64. Навчаємо мислити критично: пос. для вчителів / авт-уклад. О.І.Пометун, І.М.Сущенко. Дніпро: ЛІРА, 2016. 144 с.
65. Навчаємо мислити критично: посіб. для вчителів / авт-уклад. О.І.Пометун, І.М.Сущенко. Дніпро: ЛІРА, 2016. 144 с.
66. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа : теорія і практика формування оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти». / О.Фідкевич, Н.Бакуліна. Київ : Генеза, 2019. 64 с.
67. Нова українська школа : розвиток критичного мислення учнів початкової школи : навчально-методичний посібник / О.Пометун. Київ : Вид. дім «Освіта», 2020. 192 с.
68. Нова українська школа зустрічає першокласників / авт.-уклад. Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 216 с.
69. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник / Кірик М. Ю., Данилова Л. І. - Львів: Світ, 2019. 136 с.
70. Нова українська школа: poradnik для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
71. Новгородська Ю. Г. Маркетингові технології як засіб ефективного управління закладом освіти / Ю. Г. Новгородська // In: The 7th International scientific and practical conference "World science: problems, prospects and innovations" (March 24—26, 2021). Perfect Publishing, Toronto, Canada. - 2021. - С. 592-601.
72. Новик І., Борисенко Ю., Венгловська О., Гладкова Г., Стягунова О. Підготовка супервізорів для закладів загальної середньої освіти: комплект навчально-методичного забезпечення. Київ. УІРО. 2024. URL: <https://bit.ly/3W23u8e>
73. Нові вимоги до компетентностей керівників шкіл в Україні : посіб. для слухачів закладів післядипломної освіти, керівників закладів загальної середньої освіти, здобувачів вищої освіти за спеціалізаціями «Управління навчальним закладом» та «Управління проектами» / О. М. Отич, Л. К. Задорожна, З. В. Рябова, Л. М. Оліфіра та ін.; за заг. ред. О. М. Отич, Л. К. О. де Фонтана; НАПН України, УВУПО, ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти», KB33CO «Одес. акад. неперв. освіти», КультурКонтакт Австрія. Київ, 2018. 74 с.
74. Овчаренко О.П., Лазар А.П., Матющко Р.П. Основи радіаційної медицини: навч. посібник. Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2002. 208 с.
75. Осадчий І.Г. Педагогіка якості освіти: бери й роби. Посібник із менеджменту якості для керівників закладів загальної середньої освіти. Київ: «Видавнича група «Шкільний світ». 2021. 272 с.
76. Освітнє лідерство : від теорії до практики : монографія / За наук. рсд. В. Р. Міляєвої ; Київський університет імені Бориса Грінченка [Електронне видання]. - Київ ; Кривий Ріг : вид. Р. А. Козлова, 2021. -296 с.
77. Основи критичного мислення: метод. пос. для вчителів / О.І.Пометун, І.М.Сущенко. Дніпро: ЛІРА, 2016. 156 с.
78. Палько Т. В. Психологічна програма розвитку рефлексії вчителів в умовах післядипломної педагогічної освіти. Актуальні проблеми психології. 2014. Т. 1. Вип. 41. С. 163-168.
79. Петрушкевич О. Ненасильницьке спілкування у школі – це міф чи реальність? URL: <https://bit.ly/3EWB2eB>
80. Підготовка вчителів до розвитку життєстійкості/стресостійкості у дітей в освітніх навчальних закладах : навч.-метод. посіб. / Богданов С. О. та ін. ; заг. ред.: Чернобровкін В. М., Панок В. Г. Київ : Унів. Вид-во ПУЛЬСАРИ, 2017. 208 с.: іл., табл. URL: <https://cutt.ly/41ZBVFb>
81. Підприємництво для школярів. Дія. Цифрова освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/pidpriemnictvo-dla-skolariv-modul-3>
82. Побірченко Н. А. Психодіагностика професійної ідентичності майбутніх вчителів : методичні рекомендації. Київ : БЦФ ТОВ «Дельфін», 2010. 45 с.

83. Податковий кодекс Україн. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
84. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. Посібник для вчителя. Київ, 2014. 280 с.
85. Правило кисневої маски для педагогів: практичні вправи для відновлення в травматичних обставинах від Тетяни Тимошенко. URL:
<https://bit.ly/3uydYxV>
86. Про деякі питання організації надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти : Наказ МОН від 20.09.2024 №1349. URL:
<https://bit.ly/4gz4fh2>
87. Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 27.12.2019 №1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>
88. Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. Наказ МОН від 19.02.2021 №235. URL:
<https://bit.ly/3C7tkvQ>
89. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти : наказ МОН від 12.10.2022 № 905. URL: <https://bit.ly/3vgA4Fe>
90. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації новопризначених керівників закладів загальної середньої освіти : наказ МОН від 16.09.2022 № 817. URL: <https://bit.ly/3jkPBkS>
91. Про об'єкти підвищеної небезпеки : Закон України від 18.01.2001 р. № 2245-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 15, ст. 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>
92. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
93. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020, № 31, ст. 226. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
94. Професійний стандарт за професіями «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ МОН України від 29.08.2024 № 1225. URL:
https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf
95. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 р. № 2736-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
96. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». Цифровий ресурс. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
97. Путівник з розвитку критичного мислення в учнів початкової школи: методичний посібник для вчителів / автори-укладачі О.І. Пометун, І.М. Сущенко. Київ, 2017, 96 с.
98. Пучков І. Використання змішаного навчання при підготовці вчителів початкових класів. Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2017. № 1 (13). С. 260-264.
99. Рамка безперервного професійного розвитку вчителів. URL:
<https://ngschoolteacher.wixsite.com/cpdinsett/cpd-framework>
100. Резван О. О. Шляхи вдосконалення професійної рефлексії вчителів проєктних класів «Інтелект України». Рідна школа. 2016. №4. С. 65-69.
101. Рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти : наказ МОНУ від 01.04.2022 №289. URL:

<http://surl.li/coorq>

102. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Львів : Літопис, 2016. 258 с.
103. Розвиваємо громадянські компетентності : другий клас / під заг. ред. Н.Бібік, Н.Софій. Київ, 2019. URL: http://www.ussf.kiev.ua/images/project-50/2class_5-Vartist_4.pdf
104. Рябова З.В., Кравченко Г.Ю. Метод проєктів у розвитку якості початкової освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2013. 144 с.
105. С. 9-14.
106. Савченко О.Я. Система міжпредметних завдань на уроках літературного читання : методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с.
107. Самооцінювання закладу освіти: ефективний інструмент підвищення управлінської діяльності. URL: <https://bit.ly/3wUZ8lt>
108. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за №1111/35394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>
109. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : наказ МОЗ України від 25.09.2020 №2205, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за №1111/35394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>
110. Северинова А.М. Основні вектори розвитку фізичної науки і професіоналізму вчителя. Педагогічний вісник. 2019. №3 (97). С.43-45
111. Сеїтосманов А., Фасоля О. Нова школа у нових громадах : посібник з ефективного управління освітою в об'єднаних територіальних громадах. Київ, 2017. 128 с.
112. Сенчина Н. Г. Формування педагогічної рефлексії учителів гуманітарних спеціальностей у післядипломній освіті : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2019. 22 с.
113. Скиба М. Цінності в школі – від глухої оборони до навігації в незвіданому. Нова українська школа. URL: <https://bit.ly/3UrXXnA>
114. Скиба М. Цінності в школі – від глухої оборони до навігації в незвіданому. Нова українська школа. URL: <https://bit.ly/3UrXXnA>
115. Скиба Микола. Краще разом. Що таке педагогіка партнерства і навіщо вона в НУШ. URL: <https://bit.ly/30xzdEL>
116. Скрипник М. І. Технології професійного розвитку педагогів: методичний порадник. Київ, 2016. 231 с.
117. Спрощене оподаткування – загальноприйнята світова практика. URL: <http://www.academia.org/ua/?p=282>.
118. Степаненко О.О. Обґрунтування поняття «тьютор» у освітньо-дослідницькому просторі. Педагогічні науки, 2018. С. 198-204.
119. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. Київ : НІСД, 2011. 336 с.
120. Супервізія : професійна підтримка і професійний розвиток педагогів : порадник для супервізорів (наставників). - URL : <http://www.ussf.kiev.ua/images/news/2019.09.18/%D0%A1%D1%83%D0%BF%D0%B5%P1%80%P0%B2%P1%96%P0%B7%P1%96%P1%8F.pdf>
121. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: в 5 тт. Київ: «Рад. школа», 1976. Т. 2. С. 600-601.
122. Типове положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа» / уклад. : Клокар Н.І., Нікулочкіна О.В., Київ, 2018. 6 с.
123. Удовиська Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. 407-416.
124. Удовиська Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. С. 407-416.

125. Удовицька Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. С. 407–416.
126. Управлінська діяльність керівника навчального закладу : [навч. посібн.]. Вінниця, 2018. 196 с.
127. Фасоля А. Читацька компетентність: що формуємо, що і як перевіряємо й оцінюємо. Дивослово, № 9. 2017. С. 8–15.
128. Фідкевич О., Богданець-Білоskalенко Н. Нова українська школа : теорія і практика формування оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник. Київ : Генеза, 2020. 96 с.
129. Фінансовий сенсей. Дія. Цифрова освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/finansovyy-sensey>
130. Фісун О. В. Педагогічна фасилітація як багатозначний феномен. 36. наук. праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С.Сковороди. «Засоби навчальної та науково-дослідної роботи», 2010. Вип. 34. С.133-139.
131. Фундаментальні цінності академічної доброчесності ; пер. з англ. ІІ Міжнародний центр академічної доброчесності. - 2019. - 39 с. - URL : <https://www.skptc.in.ua/wp-content/uploads/Integ-Valucs-Ukr.pdf>
132. Хриков Є. М. Методологія педагогічного дослідження : монографія. Харків, 2018. 294 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4827/1/khrikov.pdf>
133. Шамрай С.М. Біологічні експерименти в школі / С.М. Шамрай, К.М. Задорожний. Харків: Вид. група «Основа», 2003. 96 с.
134. Швець, Т. Тьюторські компетенції, або Чому не кожен вчитель може стати тьютором. 2018. URL: <https://bit.ly/3irvxgm>
135. Шевченко І. А. Розвиток фахової компетентності вчителів природничих дисциплін у післядипломній педагогічній освіті: метод. посіб. [для післядипл. пед. освіти]. Вінниця: КВНЗ «ВАНО», 2016. 96 с.
136. Шевчук А. С. Дитячі розваги і свята (у схемах, таблицях, визначеннях, сценаріях) : навч.метод. посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2020. 336 с.
137. Шевчук А. С. Формування навичок рефлексії у дітей: ранкова зустріч «Мистецький досвід». Музичний керівник. 2021. № 5. С. 4-7.
138. Шуневич О. М. Фасилітативний підхід як умова трансформаційного навчання вчителів
139. Шуневич О. М. Фасилітативний підхід як умова трансформаційного навчання вчителів у післядипломній освіті. Суспільні дисципліни як засіб формування цивілізаційної компетентності здобувачів освіти: Матеріали І Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції. Рівне, 2018. С. 219-224.
140. Щербак О.І., Софій Н.З., Бович Б.Ю. Теорія і практика оцінювання навчальних досягнень: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, Лілея-НВ, 2014. 136 с.
141. Щодо нагальних питань впровадження Закону України «Про повну загальну середню освіту» : лист МОН від 08.04.2020 №1/9-201. URL: <https://bit.ly/3wlUDiR>
142. Ehsan Taebi. Reflection in a Spontaneous World. URL: <http://surl.li/eakxc>
143. Stroebe, M., Schut, H. (2010). The dual process model of coping with bereavement: rationale and description, Death Studies, 23:3, 197-224. URL: <https://doi.org/10.1080/074811899201046>
144. What Is Flipped Learning? URL: <http://surl.li/eakyu>

Додаткова література:

1. Абетка для директора. URL: <https://bit.ly/2YDTDXJ>
2. Безпека під час навчання: рекомендації щодо організації укриття. URL: <https://bit.ly/3YITGVN>

3. Безпечна і дружна до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В.Пономаренко, Т.Воронцова, О.Сакович. URL: <http://surl.li/dwuik>
4. Бівол О. С. Проблемно-пошукові методи навчання на уроках у початкових класах як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів. Таврійський вісник освіти. 2012. № 3 (39). С. 103-107.
5. Богомолець О. В. та ін. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / за ред. Богомолець О.В., Рощина Г.Г. Київ : Юстон, 2016. 211 с.
6. Бондар О. В. Ситуаційний менеджмент : навч. посіб. 2-ге вид., перероб та доповн. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 388 с.
7. Бріер Д., Скотт К. Основи травмофокусованої психотерапії. Львів : Свічадо, 2015. 448 с.
8. Бурдун В.М. Стратегічне планування. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю. П.Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трошинського, Ю. П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
9. Василенко І. Ю. Тренінг розвитку творчого мислення. Обдарована дитина. 2004. № 5. С. 52-55.
10. Від керівника до лідера: практичні поради для директорів шкіл та керівників відділів освіти / А.Уварова. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/521/12.2019.pdf>
11. Вознюк Т.В. Сучасні ігрові види спорту: теорія та методика викладання: навчальний посібник. Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю., 2017. 248 с. URL: <https://bit.ly/3WzIDHA>
12. Гоулман Даниєл, Бояціс Річард, Маккі Енні. Емоційний інтелект лідера / пер. з англ. Валерія Глінка. 3-тє вид. К.: Наш Формат, 2021. 288 с.
13. Грицак Я., Комаров О. Шлях становлення української ідентичності. 2021 р. URL: <https://bit.ly/3ERW4L5>
14. Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Іщенко Т. Д., Мельничук Т. Ф., Чуприк Н. В., Анохіна А. П. Етика ділового спілкування. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 344 с.
15. Гуревич Р. С., Скупий О. М. Інформаційно-комунікаційні технології у підготовці майбутніх учителів. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : [зб. наук. пр.] / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. Київ, Вінниця : Планер, 2009. С. 33-36.
16. Даниленко Л.І. Інноваційні технології у профільному навчанні старшокласників: навч.- метод. посібник. Черкаси: Редакційно-видавничий відділ Черкаського ОІПОП, 2015. 92 с.
17. Дардан Т. С. Комплексні, інтегровані уроки як засіб розвитку креативності школярів. Обдарована дитина. 2013. № 5. С. 17-21.
18. Євтух М.Б., Черкашина Т.В. Педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення : підручник. Черкаси : Видав. Чабаненко Ю.А., 2017. 348 с.
19. Інтегровані завдання для молодших школярів: цікаво, пізнавально, креативно. / Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси: видавництво КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», 2022. 70 с.
20. Календар морально-патріотичних цінностей сучасного школяра: науково-методичний посібник / Н.М. Степанова, В.С. Кудін. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 152 с.
21. Клокар Н. І. Освітній кластер як альтернативна модель професійного розвитку керівників закладів освіти. Вісник післядипломної освіти. Серія: Педагогічні науки. 2018. Вип. 6 (35). С. 94-109.
22. Кобинець Я. Підходи Нової української школи, або Шлях до дитячого серця. URL: <https://bit.ly/3Fjy05x>
23. Ковбасюк Ю. В. Державне управління : підручник : у 2 т. Київ ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с.
24. Конституція України. Основний закон. Київ, 1996. URL: <https://bit.ly/3Wl5vu3>

25. Копильчук В. Інтегровані уроки як засіб підвищення якості знань учнів. URL: <http://itcm.comp-sc.if.ua/2018/kopylchuk.pdf>.
26. Кугуєнко Н.Ф. Активні та інтерактивні методи навчання як фактор забезпечення педагогіки успіху. Джерело пед. майстерності. 2008. № 2. С. 32-37.
27. Кудін В.С. Використання засобів інтернет-технологій під час дистанційного навчання в закладах освіти Черкащини. Навчально-методичний посібник. Черкаси. 2021. 84с.
28. Кудін В.С. Партнерська взаємодія – основа освітнього процесу НУШ. Навчально-методичний посібник. Черкаси. 2022. 128 с.
29. Лукіна Т. Види моніторингових досліджень / Т. Лукіна ; за заг. ред. О. І. Локшиної // Моніторинг якості освіти : світові досягнення та українські перспективи. - К. : К.І.С. - 2004.-128 с.
30. Любчак Н. М. Проектні технології: сутність та особливості використання у навчальному процесі. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Київ, 2014. Вип. 122. С. 144-150.
31. Менеджмент освітньої організації. Харків : ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
32. Модельні навчальні програми. URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/>
33. Морзе Н., Базелюк О., Воротникова І., Дементівська Н., Захар О., Нанаєва Т., Пасічник О., Чернікова Л. Опис цифрової компетентності педагогічних працівників. Ел.фахове видання Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 1-53. Київ, 27-28.09.2019. URL: <https://bit.ly/3ineA6B>
34. Навчальна кінезіологія: проста гімнастика для мозку. URL: <https://bit.ly/3XKqdVt>
35. Нова українська школа : методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного навчання : навчально-методичний посібник / М. Вашуленко. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019. 192 с.
36. Онопрієнко О. Нова українська школа : інноваційна система оцінювання результатів навчання учнів початкової школи : навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 208 с.
37. Організація роботи з розв'язання проблеми насильства в школі: навчально-методичний посібник / упорядники: Дубровська Є. В., Ясеновська М. В.; редакційна група: Алексеєнко М. К., Дендебера М. П., Соловійова О. Д. Київ: Huss, 2011. 96 с.
38. Освітня програма навчального закладу. URL: <https://bit.ly/3ckLjDp>
39. Основи безпеки життєдіяльності в умовах бойових дій : методичні рекомендації для позашкільця / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL : <https://bit.ly/3VVI00D>
40. Ощепко Т.В. Професійна компетентність керівника загальноосвітнього навчального закладу. URL: <https://bit.ly/3vbYTQA>
41. Пішун С.Г. Позитивний ресурс власного «Я» в координатах професійної діяльності майбутнього педагога. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2019. Вип. 32. С. 367-372.
42. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади / О. Кириленко, Б. Малиняк, В. Письменний, В. Русіц // Асоціація міст України. - К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015.-396 с.Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч. посіб. Г. П. Васянович. - Львів : Сподом, 2010.-420 с.
43. Повстин О. В. Інтеграція знань як один з дидактичних принципів сучасної освіти. URL: http://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/files/povstyn_10.pdf
44. Пометун О. І. Нова українська школа: розвиток критичного мислення учнів початкової школи : навч.-метод. посіб. Київ : Вид. дім «Освіта». 2020. 192 с.
45. Про анкету самооцінювання : наказ Державної служби якості освіти

України від 29 березня 2021 № 01-11/26. URL:

<https://sqe.gov.ua/law/pro-anketu-samoocinyuvannya/>

46. Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 27.12.2019 № 1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.
47. Пушкарьова Т. О. Педагогічне проектування в системі загальної середньої освіти: теорія і практика: монографія. Київ: Педагогічна думка, 2017. 308 с.
48. Розвиваємо громадянські компетентності з 1 класу / під заг. ред. Н.Бібік, М.Араджіоні. Київ : ФОП «Парашин К.С.», 2018. 880 с.
49. Рябова З. В. Наукові основи маркетингового управління в освіті: монографія. Київ : Пед. думка, 2013. 268 с.
50. Сайт. Державна служба якості освіти. Інституційний аудит. URL: <https://sqe.gov.ua/>
51. Северинова А.М. Забезпечення ефективного освітнього процесу під час викладання фізики і хімії. Педагогічний вісник. 2020. №3 (101). С.41-45.
52. Типова освітня програма для учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна : наказ МОН України від 12.08.2022 № 743) URL: <https://cutt.ly/p0l8NA1>
53. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посіб. / О.І. Пометун. Київ, 2020. 104 с.
54. Фінанси : збірник тестових завдань. І. І. Біломістна. Харків : ХІБС УБС НБУ, 2010. 64 с.
55. Фінансова просвіта. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. URL: <https://www.fg.gov.ua/finansova-prosvita>
56. Хіміч О. П. Розвиток творчих здібностей особистості. Педагогічна майстерня. 2015. № 2. С. 43-47.
57. Хоружа Л. Л. Етичний розвиток педагога : навчальний посібник / Л. Л. Хоружа. - К. : «Академвидав», 2012. - 208 с.
58. Шлейхер А. Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття / Переклала з англ. Ганна Лелів. Львів: Літопис, 2018. 296 с.
59. Boissard P. L'évaluation formative: un outil de progression. URL: <http://surl.li/ealag>
60. Increasing motivation through students setting goal. URL: <http://surl.li/eakxv>
61. Smit R. Formative Beurteilung im kompetenz- und standardorientierten Unterricht. URL: <http://surl.li/eakye>